

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Миглена Иванова Симонска-Цацова,
Югозападен университет „Неофит Рилски“, професионално направление 7.4. Обществено здраве
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Логопедия“,
с кандидат Елисавет Леонидас Тсимплиду, докторант на самостоятелна подготовка към Нов
български университет

Тема на дисертационен труд: „Изследване на връзките между комуникативните умения и училищното представяне на деца със слухови нарушения и учителските компетенции при прилагане на диференцирано обучение в приобщаваща учебна среда“

Научен ръководител: доц. д-р Катя Дионисиева

На основание Заповед № 3-РК-246/17.07.2026 г. на Ректора на Нов български университет (НБУ) съм определена за член на научното жури за защита на дисертационен труд на тема „Изследване на връзките между комуникативните умения и училищното представяне на деца със слухови нарушения и учителските компетенции при прилагане на диференцирано обучение в приобщаваща учебна среда“. Автор на дисертационния труд е Елисавет Леонидас Тсимплиду. Елисавет Тсимплиду е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка в Нов български университет със заповед на Ректора на НБУ № 3-РК-188 от 31.05.2021 г. в професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Логопедия“ и отчислена с право на защита на 19.06.2026 г. (Заповед №3-РК-219 на Ректора на НБУ). Предоставените по процедурата документи са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане, както и вътрешните правила за развитие на академичния състав на НБУ и могат да бъдат приети като основание научното жури да изслуша и оцени кандидата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ съгласно ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Независимо, че още през 1989 г. е приета Конвенцията на ООН за правата на детето, където в чл. 24 се регламентира правото на образование на децата с увреждания, а през 1994 г. в град Саламанка, Испания, се провежда световна конференция и се приема т. нар. „Декларация от Саламанка“, определяща равни права на лицата със специални образователни потребности, разработването на принципи, политики и практически действия в сферата на образованието на тези деца остава един непрекъснат процес. Подчертаната нужда от разработването на образователна система и образователни програми, в центъра на което е детето с неговите уникални особености, интереси и потребности води до въвеждането на приобщаващото образование. Изследването на връзките между комуникативните умения, училищното представяне на деца със слухови нарушения и учителските компетенции в приобщаваща учебна среда може да се определи като част от този постоянен и динамичен образователен процес. Проучването на световния опит в теоретичния обзор

и търсенето на взаимовръзката му с настоящата практика в Гърция може да се определи като актуален научен проблем. Търсенето на взаимовръзката между продължаващото обучение на учителите за диференцирано преподаване и постиженията на децата със слухови нарушения обуславя значимостта на дисертационния труд в практико-приложен аспект.

2. Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е с общ обем от 171 стандартни страници и отговаря на изискванията за техническо оформяне при разпределянето на отделните части. Библиографията включва 139 литературни източника. Проучените източници са релевантни на темата на дисертацията. Литературният обзор е подчинен на тематиката на дисертационния труд. Докторантката спазва научния стил при интерпретирането и обобщаването на литературните източници. Разгледани са множество съвременни теории и модели за диференцирано обучение, в т.ч. и при деца със слухови нарушения. Добро впечатление прави търсенето на връзката между класическите теории, като Конструктивната теория на ученето на Пиаже и Социокултурната теория на Виготски, със съвременните модели за диференцирано обучение на деца със специални образователни потребности. Трите основни части са представени в логическа последователност: същност на слуховите нарушения, диференцирано обучение, диференцирано преподаване на деца със слухови нарушения. В края на всяка глава е налице критичен обзор с ясно изразено авторско становище по дискутираната тематика, което се явява основание за представянето на методологията на научното изследване и заявените цели и задачи за научно изследване в следващата част от дисертацията.

Основната цел на научното изследване е формулирана ясно. Не се открояват ясно дефинирани контингент, обект и предмет на научното изследване. Формулирани са седем хипотези, като някои от тях се припокриват (например Н1 и Н3, Н5 и Н7). Методологията на научното изследване е представена детайлно; подчинена е на описаните цели и е в пряка зависимост със заложените хипотези. Приложението на инструмента SIFTER (Screening Instrument for Targeting Educational Risk) може да се определи като иновативен. Доказването на неговата приложимост впоследствие е предпоставка за въвеждането на бърз и надежден оценъчен инструмент за учителите в Република Гърция. Приятно впечатление прави и конкретизирането на произхождащите от извадката ограничения на изследването.

Резултатите от научното изследване са представени изчерпателно, като са онагледени в 10 таблици и 10 фигури. При интерпретирането на данните, вниманието е насочено към специфични стойности, свързани с отговори на заложените в методологията изследователски въпроси. Представени са статистически данни за множество корелации с оглед доказване на заложените хипотези. Приятно впечатление прави насочването на вниманието към специфични случаи от отделните извадки. В тази част от дисертационния труд се откроява способността на докторантката да сравнява получените резултати за отделните групи изследвани лица и да търси взаимовръзка между тях. Високо може да бъде оценено последователното и обстойно интерпретиране на данните, свързани с доказването на хипотезите. В тази част Елисавет Тсимпиду демонстрира умения за интерпретиране на получените статистически данни, чрез които се приемат или отхвърлят заложените хипотези. Проявеното критично и аналитично мислене дава възможност на

докторантката да обобщи получените резултати в три основни заключения, които могат да се определят като приноси в практико-приложен аспект:

- Професионалното развитие има трансформиращ ефект
- SIFTER има както диагностична, така и развиваща функция
- Систематичните подходи дават по-добри резултати от неформалните методи.

Ценни за практиката са изводите, базирани на получените резултати, в които проличава ясната авторска позиция на докторант Тсимпиду, които доказват необходимостта от обучение на учителите в общообразователните училища в диференцирано обучение, необходимостта от разработване на национални програми, чрез които да се провежда диференцираното обучение, необходимостта от разработване на образователни и обучителни продукти за диференцирано обучение, както и разработване и прилагане на инструменти за ранно откриване на деца в риск и тяхното проследяване.

3. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд са представени както теоретични, така и практико-приложни приноси, доказващи, както теоретично, така и експериментално необходимостта от прилагане на диференцирано обучение за деца със слухови нарушения. Получените резултати биха допринесли в практико-приложен план за стимулиране на продължаващото обучение на учителите, което ще доведе и до по-висока успеваемост на учениците. Доказателството, че структурираното обучение на учители по диференцирано преподаване значително подобрява учебните практики би довело до разработване на методологии и програми, които да подпомагат учителите да адаптират съдържанието, процесите на преподаване, методите на оценяване и стратегиите за управление на класната стая, за да отговорят на нуждите на учениците със загуба на слуха. Важен приносен елемент е и доказването на необходимостта от систематично използване на инструмента SIFTER, чрез който се допринася за по-ранното идентифициране на образователния риск и по-целенасочено планиране на интервенцията. Това ще допринесе за практическата интеграция на SIFTER в приобщаващата образователна практика и системите за училищна подкрепа.

4. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са две публикации по тематиката на дисертационния труд, една от които е в списание, реферирано и индексирено в Scopus, което съответства на минималните наукометрични показатели за придобиване на ОНС „доктор“.

5. Мнения, препоръки и бележки

Налице са технически грешки и несъответствия. Една от съществените е, че посочените в съдържанието страници не отговарят на тези в основните глави и подточки: например „Изследователска част“. При описанието на методологията на научното изследване не са структурирани задачи. След основната цел са посочени няколко последващи цели, които би следвало ясно да се открият като задачи на научното изследване, базирани на основната цел. В библиографската справка източниците са посочени на български език (респ. на латиница във варианта на английски език) и не става ясно на какъв език са публикациите. Не е спазена последователността за отразяване на литературните източници в зависимост от това дали са на латиница или на кирилица. Редно е литературните източници в библиографията да бъдат отразени,

така както са публикувани в оригинал. Отделянето на книгите от статиите също не отговаря на изискванията. Би било добре авторефератът да отрази малко по-подробно дисертационния труд и публикационната активност по дисертационния труд на докторанта.

6. Заключение

Дисертационният труд на тема „Изследване на връзките между комуникативните умения и училищното представяне на деца със слухови нарушения и учителските компетенции при прилагане на диференцирано обучение в приобщаваща учебна среда“ представя актуално научно изследване. Докторантката проявява значими познания по научната проблематика и необходимите научно-изследователски умения. Налице са необходимите публикации. Дисертационният труд и предоставените документи отговарят на основните технически и нормативни изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ съобразно ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на ВПРАС на Нов български университет. В заключение, препоръчвам на уважаемото Специализирано научно жури да присъди научната и образователна степен „Доктор“ на Елисавет Леонидас Тсимпиду в професионално направление 7.4. Обществено здраве (Логопедия).

Дата 08.09.2026 г.

Подпис.....

/ проф. д-р М. Симонска-Цацова/